Immunoprofülaktika ekspertkomisjoni 03.12.2025 koosoleku päevakord ja soovitused

Päevakord:

1. HPV vastase vaktsineerimisega seotud küsimused
2. Vastsündinute sõeltestimine primaarse immuunpuudulikkuse osas
3. 2026. aasta planeerimine

Arutelu ja otsused

1. HPV vastase vaktsineerimisega seotud küsimused

Komisjon arutas Eesti vähitõrje võrgustiku esitatud küsimusi seoses HPV-vastase vaktsineerimise korraldusega, sealhulgas vaktsineerimise alustamise vanust, kättesaadavust ning riskirühmade käsitlust.

Rahvusvahelised terviseorganisatsioonid soovitavad alustada HPV-vastast vaktsineerimist varases noorukieas, tavaliselt 9–14-aastaselt.[1] Nii kujuneb kaitse välja enne võimalikku kokkupuudet viirusega. Mõnes riigis nagu näiteks Suurbritannias võimaldatakse HPV-vaktsiini ka noortele täiskasvanutele, enamasti kuni 25. eluaastani.[2] Pärast seda on vaktsineerimisest saadav kasu tavaliselt väiksem, sest paljud inimesed on selleks ajaks HPV-ga juba kokku puutunud. Seetõttu ei soovitata üle 26-aastastele tavaliselt laiapõhjalist vaktsineerimist, vaid vajadust hinnatakse iga inimese puhul eraldi.

Immunoprofülaktika ekspertkomisjoni järeldused ja soovitused:

- Komisjon ei poolda hetkel HPV-vastase vaktsineerimise vanusepiiri alandamist.
- Komisjon toetab HPV-vastase vaktsineerimise võimaldamist apteegis 18–26-aastastele.
- Komisjon vajab rohkem teavet riskirühma kuuluvate täiskasvanute kohta, kellele tuleks tagada HPV-vastane vaktsineerimine.
- HPV-vastase vaktsineerimise soovitustes tuleks lähtuda Terviseameti kodulehel avaldatud vaktsineerimise käsiraamatust ja soovitustest.

2. Vastsündinute sõeltestimine primaarse immuunpuudulikkuse osas

Komisjon arutas vastsündinute sõeltestimise ja vaktsineerimise korralduse seoseid.

Viimastel aastatel on mitmes arenenud riigis lisatud raske kombineeritud immuunpuudulikkuse (SCID) sõeluuring vastsündinute skriininguprogrammi.[3] Selle eesmärk on avastada eluohtlik immuunpuudulikkus võimalikult vara, et laps saaks kiiresti ravi enne raskete nakkuste ja tüsistuste teket. Sõeluuring aitab vältida ka olukordi, kus

[1] Human papillomavirus vaccines: WHO position paper, December 2022
[2] HPV vaccine - NHS
[3] Newborn screening for severe combined immunodeficiency—Coming to a region near you soon - PMC

immuunpuudulikkusega imik saab tavapärase vaktsineerimiskava alusel elusvaktsiini, näiteks rotaviiruse- või BCG-vaktsiini.

Rahvusvahelises praktikas on levinud, et madala tuberkuloosiriskiga riigid, sealhulgas enamik Euroopa riike, ei vaktsineeri BCG-vaktsiiniga enam kõiki vastsündinuid. Selle asemel vaktsineeritakse ainult neid imikuid, kellel on suurem tuberkuloosirisk. Selline riskipõhine lähenemine koos SCID-sõeluuringuga aitab vähendada immuunpuudulikkusega vastsündinute terviseriske ja muuta immuniseerimisprogrammi ohutumaks.

Immunoprofülaktika ekspertkomisjoni järeldused ja soovitused:

- Jätkata arutelusid riskipõhisele tuberkuloosi vastasele vaktsineerimisele ülemineku osas.
- Koguda rohkem teavet vastsündinute sõeltestimise primaarse immuunpuudulikkuse pilootprojekti kohta.

3. 2026. aasta planeerimine

Arutati järgmise aasta koosolekute ajakava ja teemade prioriteete. Välja toodi mitu võimalikku teemat, sealhulgas pneumokokknakkuse, gripi ja COVID-19 vastane immuniseerimine. Komisjon rõhutas riskipõhise tuberkuloosivastase vaktsineerimise arutelu prioriteetsust ning leidis, et osa teemasid võib edasi lükata.